

Sedat Ergin

sergin1@hurriyet.com.tr

ABD Suriye’de Kürtlerle ne yapmak istiyor?

17 Ocak 2018

AMERİKÂN Yönetimi’nin Kuzey Suriye’de PKK’nın uzantısı YPG’nin ağırlık taşıdığı SDG (Suriye Demokratik Güçleri) üzerinden 30 bin kişilik bir sınır güvenlik gücü kuracağını resmen duyurması, Türk-ABD ilişkilerini tarihinin en büyük krizlerinden birinin içine atmaya aday görünüyor.

Halen Kuzey Suriye’de 2 bin dolayında asker bulunduran ABD, söz konusu sınır güvenlik ordusu için mevcut 15 bin kişilik SDG gücünü, silah altına alınacak 15 bin yeni katılımla takviye etmeyi planlıyor. ABD’nin Kürt unsurları Türkiye sınırı boyunca, Arap unsurlarını ise batıdan güneydoğuya doğru uzanan Fırat hattı boyunca görevlendireceği anlaşıyor.

ABD Yönetimi’nin bu adımı atmasının gerisinde hangi saikler, hesaplar rol oynuyor? ABD, hangi kısa, orta ve uzun vadeli çıkarları bağlamında, üstelik Türkiye’yi karşısına alma pahasına bu adımı atıyor? Bu sorulara yanıt ararken şu gözlemleri öne sürebiliriz:

KÜRT BÖLGESİNİN TAHKİMİ: Bu gücün temel misyonlarından birinin, Suriyeli Kürtleri kuzey sınırında Türkiye’ye, Fırat hattı boyunca da Şam’daki rejimin unsurlarına karşı güçlendirmek olduğunu düşünebiliriz. Ayrıca, DEAŞ’ın geride kalan unsurlarına karşı görevler de söz konusu olacaktır. Ancak son tahlilde böyle bir gücün oluşumu, hem batıdan, hem kuzeyden, hem de güneyden sınırları çizili bir Kürt bölgesinin tahkim edilmesiyle sonuçlanacaktır. Bu yönünün Suriyeli Kürtlerde devletleşme reflekslerini güçlendirmesi kaçınılmazdır.

YPG’YE VERİLEN SÖZLER: Bu karar, ABD’nin Suriye’yi DEAŞ’tan arındırmak için geçen yıl SDG’yi cepheye sürerken Kürtlerle yaptığı ve uzun soluklu işbirliğini hedefleyen bir pazarlığın uzantısı olmalıdır. ABD’nin bu koalisyonu kurarken, Suriyeli Kürtlere DEAŞ sonrası dönemde kendilerini koruma altına alacağı yolunda kuvvetli güvenceler vermiş olması muhtemeldir. Bu yönüyle, ABD Kürtlere verdiği sözün gereğini yerine getirmektedir.

KÜRTLERİN HAMİLİĞİNE SOYUNMA: Halen iç savaştan çıkamamış olan Suriye’nin gelecekte nasıl bir ülke görüntüsü kazanacağını bugünden bilemiyoruz. Ama şurası kesin ki, karşımızda Şam’daki merkezi hükümetin bütün ipleri elinde tuttuğu, güçlü bir siyasi birliğe dayanan eski Suriye’den farklı bir ülke bulacağız. En kötümser senaryo bu ülkenin bölünerek parçalanması, daha gerçekçi bir senaryo ise toprak bütünlüğünü koruyan ancak Nusayri, Sünni ve Kürt toplulukların kendi coğrafyalarında özerkliğe sahip oldukları bir federasyonun kurulması olabilir. Her halükârda gelişmelerin seyri uzun bir zamandır kuzeyde özerk bir Kürt bölgesinin kök salmasına doğru evriliyor. ABD, sonuçta attığı adımla, Suriye’nin geleceğinde hangi model şekillenirse şekillensin -ister bağımsızlık, ister özerklik- o model içinde kuvveden fiile çıkacak Kürt yapısının bugünden hamiliğine soyunmaktadır.

RUSYA VE İRAN’IN ETKİSİNİ KESME: ABD’nin kararı, aslında önümüzdeki dönemde Suriye’den ve bölgeden çekilme niyetinde olmadığını ve Kürtler üzerinden Suriye’deki denkleme yerleşmek ve bu ülkenin geleceğinde söz sahibi olmak istediğini gösteriyor. Washington, bu stratejisi çerçevesinde kendisine stratejik müttefik ve yol arkadaşı olarak Kürtleri seçmiş oluyor. Böylelikle, bir

taşla birden çok kuş vurmayı hedeflediğini söylemek mümkün. ABD, Rusya ve İran’ın Suriye’de ve bölgede artan ağırlıklarını Kürtlere dayanarak, bir Kürt bölgesi üzerinden dengelemek isteyecektir.

İSRAİL’İ RAHATLATMA: Bu stratejinin bir sonucu daha var. Kürtlerin bu şekilde güçlenmesi parçalı, gücün dağıldığı, eskiye kıyasla zayıflamış bir Suriye anlamına gelecektir. Bu da bölgesel güvenlik kaygıları açısından ABD’nin en yakın müttefiki İsrail’i rahatlatan bir durum yaratacaktır.

TÜRKİYE’YE KARŞI KART OLARAK KULLANMA: Türkiye’nin şiddetle karşı çıkacağını, tepki göstereceğini bildiği halde bu adımı göstere göstere atması, ABD’nin Türkiye ile ilişkilerinde Kürtleri de bir faktör olarak kullanma eğilimini gösteriyor. ABD, bugün itibarıyla Türkiye ile çok ciddi sorunlara, krizlere sahne olan ilişkisini yürütürken Kürtleri yanında tutarak, kendi konumunu güçlendirme, elindeki pazarlık kartlarını arttırma hesabını yapıyor olabilir. Gelineen noktada, Suriyeli Kürtlerin Türkiye-ABD ilişkisinde Washington safında önemli bir faktör haline geldiği inkâr edilemez.

ABD’nin bu karara yönelirken Türkiye’nin muhtemel reaksiyonunu nasıl tahmin ettiğini bilmiyoruz. Ancak bu stratejinin uygulanabilmesinde Türkiye’nin vereceği karşılık da kuşkusuz kritik bir önem taşıyacaktır.

SON 24 SAATTE YAŞANANLAR